

אור בפתצ'ר הלא תורנית

**מעבר לפינה מצויים מקומות של קושי וכאב,
מקומות שלא נעים להסתכל להם בעיניים**

**// אנשי "ממעל ממש" מפעילים מזה שנתיים את פרויקט "פנסי רחוב"
לתמיכה בנוער שוליים // אין צ'אנס לזיופים: כנות, כבוד ואהבה
גואלים מהבדידות וחושפים איך כולם ילדים טובים**

| אור י. גולדשטיין |

אתה מראה להם שאתה נמצא איתם תמיד והם מבינים שאתה רוצה לעזור וזה שובר את הקרח. הם קולטים שאתה לא בא 'לחרטט' אותם."

כמו תרנגול

הפעילים יושבים עם הנערים ומקשיבים. הקשבה שמשפיעה יותר מערמות של מילים. החבר'ה מספרים על המשפחה, בית-הספר והסכיבה. משוחה קלילה על החיים ושיתוף בחוויות, מגלים הפעילים שהאלימות והאלכוהול אינם הבעיה אלא התוצאה. "הכול מתחיל מבעיה אחת עיקרית", מספר הרב דרו, "בחור מרגיש שאף אחד בעולם לא מביין אותו. תחושת הבדידות מובילה לחשדנות ואיבוד אמון כלפי מי שלא יהיה, ומשם קצרה הדרך להתנסות

כיבוד וכמה כיסאות. לא מדובר בגימיק חד פעמי אלא בחלק קבוע מהנוף של הגן. החבר'ה הותיקים בגן כבר יודעים שאפשר לסמוך על "ממעל ממש", ומרגישים בנוח לשבת ולדבר איתם. החבר'ה החדשים חשדניים יותר. היתרון של הפרויקט הוא שהוא לא פורמאלי, הנערים בוחרים לדבר עם הפעילים, ולא להפך. הרב דרו אלבכרי, ממובילי הפרויקט, אומר שהגישה חייבת להיות מהמקום של הנוער: "לחבר'ה שם יש חושים חדים. אם אתה מזויף, הם קולטים מהר מאוד. צריך לדבר אליהם בגובה העיניים, להיות מי שאתה, ליצור קשר אמיתי שמבוסס על הרבה כנות. אסור להישבר או להתייאש. שבוע אחר שבוע הפעילים מגיעים, גם אם משהו לא מסתדר וגם אם שבוע לפני זה הם חוו חוויה לא נעימה.

הפעילות מרוכזת בחצר האחורית של המדינה - גן מאיר בתל-אביב בלילות חמישי. אל הגן נוהרים מאות בני נוער מכל הארץ ונחשפים לצריכת סמים, אלכוהול, אלימות קשה וניצול. בשעות מאוחרות של הלילה, האווירה יכולה להיות לא נעימה, אפילו מאיימת. חלק מהנערים נמצא קרוב לקצה ובקושי מבקר בכיתה-הספר, וחלק כבר נשר מכל מסגרת ומוצא את עצמו מסתובב ברחוב. אפשר בנקל ליפול לפשיעה או להתמכרות. המציאות גוררת אותם לשוליים, שם כבר אין מה להפסיד ואין סיכוי להצלחה, כללי המשחק משתנים ונוצר הרושם כאילו מהמעגל הזה אי-אפשר לברוח. דווקא שם, קרוב כליכך לתהום, הם מוצאים נקודת יציאה. אנשי "ממעל ממש" מציבים בגן שולחן מלא

פעם בעיתונים ובחדשות, אבל פעילי "ממעל ממש" רואים את המעשים השליליים כתקלות ותו לא. הם רואים בפנימיות ילדים טובים שהגיעו למקום הלא-נכון. הם מגלים את מה שהרבה הורים לא רואים - שהדור הזה חווה סוג של בדידות, וכל מה שצריך הוא להיות שם בשבילם ולהחזיק להם את היד.

חושך לפני אור

הרב דרו מתרגש מהסיפורים של "פנסי רחוב", סיפורים שרבים מהם אינם ניתנים לפרסום מפאת צנעת הפרט. "היו מצבים רבים שריגשו אותי. מצבים שהחבר'ה הורידו את המסכה ופתאום ראית ממש את הילד הטוב שבהם. היו מצבים שחבר'ה

אמרו 'זה היום הכי טוב שהיה לי בחיים'". הנערים מאוד ישרים ומאוד חמים, ומחמאה מהם היא מחמאה אמיתית שמחממת את הלב. "אתה צריך לזכור לא לזקוף את זה לעצמך: זו עבודת צוות, כל 'ממעל ממש' הוא בית חם עם הרבה אכפתיות והרבה אהבה, גם לפעילים וגם לנוער". הפעילים באים לחזק ויוצאים מחוזקים. הם מגלים שדווקא מהמקום הנמוך מתגלה האור הכי חזק. "בגמרא (שבת ע"ז ע"ב) מסופר על רבי זירא ששאל את רב יהודה מדוע העיזים השחורות הולכות לפני הכבשים הלבנות. רב יהודה הסביר לו שכך נברא העולם: 'ברישא חשוכא ויהיר נהורא' (בהתחלה היה חושך ואחר כך אור)", מסביר הרב דרו, "החבר'ה שנפלו לבורות חשוכים, עד שאפילו ההורים שלהם דחו אותם, מצאו דווקא שם כוחות נפש גדולים מאוד. צריך לזכור את הוראת חז"ל: 'היהירו בכני עניים שמהם תצא תורה'. ההתמודדות הלא-פשוטה מגלה תעצומות נפש אדירות, ועם הכוחות האלה הם יכולים להגיע רחוק".

במקומות מהם באו. "אתה רואה נער שמעמיד את עצמו על הרגליים, חבר'ה שלא ידעו כלום ועברו שינוי עצום", מספר הרב דרו, "הקושי של הנערים הוא התחושה שהם אבודים. אנחנו צריכים לעזור להם למצוא את הצעד הבא". ישנם נערים שהקשר עם הוריהם נותק. ישנם הורים שמבינים שיש אפשרות לחדש את הקשר דווקא דרך פעילי "ממעל ממש", ואכן - בעזרתם נרקם קשר משפחתי חדש. גם כשהכול מסתדר, הנערים מגיעים בחופשות להיפגש עם הפעילים ולא מוותרים על שיחה או לימוד משותף. "נער מקבל פה עוד אופן להסתכל על

הם מגלים את מה שהרבה הורים לא רואים - שהדור הזה חווה סוג של בדידות.

וכל מה שצריך הוא להיות שם בשבילם ולהחזיק להם את היד

העולם. כמו ההיכרות הנוספת שמטייל מקבל כשהוא מגיע לבית חב"ד בנפאל, יש לו ארגון כלים חסידי לפתרון בעיות שמלווה אותו לכל מקום".

פעם בחודש מתרחבת הפעילות ואנשי "ממעל ממש" עושים "על האש" עם הנערים. לפעילות מגיע הרב שמריהו חן, איש חינוך ומנהל מכון הגמילה "רטורנו" בבית-שמש בשיטת שנים-עשר הצעדים. הרב שמריהו עוזר לטפל במקרים נקודתיים חמורים יותר, ומנחה את הפעילים בעת דיילות. "הכול מתחיל בעניין של יחס אישי, חברי, יחס מכבד שמגיע לכל אחד", מדגיש הרב דרו. העיסוק בחינוך דורש סבלנות ומחשבה, לומר את הדבר הנכון בזמן הנכון ולהנחות צעד אחד צעד. "כשאתה מתעסק עם נוער, כל שינוי קטן נגרר לכל החיים ומשפיע לדורות הבאים", מסביר הרב דרו, "לא רואים את התוצאות כאן ועכשיו. אתה מצפה לפידבק מידי, אבל אין". העיסוק עם הנוער הוא הדבר הבוחר ביותר, ידיעות שליליות מתפרסמות מדי

ב'סמי פיצוציות', שתייה מופרזת, קורים של אלימות ושאר דברים נוראיים". השיחות נמשכות לאורך הלילה. רק לאחר שנוצר אמון, ניתן לגעת בנקודות פנימיות בצורת סיפור חסידי שמשקף את המצב ומחדיר מוטיבציה לשיפור. אחד הסיפורים הפופולאריים הוא משל על תרגול שהתכסה בעפר וכל אנשי הכפר ניסו לנקות אותו ללא הועיל, עד שהתרגול החליט לצאת בעצמו מהחול ולהתנער, ואז ברגע אחד הוא התנקה וחזר לעצמו. "האדם שיכול לעזור לך הכי טוב זה אתה בעצמך", מסביר הרב דרו, "אבל אנחנו לא עושים את זה כי יש לנו חוסר אמון בעצמנו, אנחנו לא מרגישים שאנחנו

מסוגלים או שמגיע לנו להצליח". המושגים החסידיים קולעים למקרים הקשים של הנערים, אלו כלים שחושפים שגם התמכרות או עצבים הם מצבים מורכבים ולא רק תחושות רעות: "במושגים כמו 'אתכפיא', 'יתרון האור על החושך' ודומיהם, טמון ניסיון להתמודד ולבנות את החיים גם מהמקום שאתה תקוע בו. רוב החבר'ה לא חוו הצלחה, ופתאום רואים שזה אפשרי. ההעצמה האישית היא מאוד חשובה".

ארגז חסידי

לא תמיד מצליחים. לפעמים, לאחר השקעה ומאמצים מרובים יכולים בחורים להגיע למעצר או למוסדות שההשפעה בהם היא שלילית, אבל זה אף פעם לא נגמר שם. הפעילים ממשיכים ללוות את החבר'ה כמו משפחה בכל צעד. נער שהיה "על תנאי", בנה יחד עם הפעילים תכנית איך להעביר את הזמן במקום להגיע לצרות. חבר'ה אחרים הצליחו להגיע למכינות או להתגייס, דבר שאיננו טריוויאלי בהתחשב

הקרן לזהות יהודית, שמחה להודיע על השקתו של מיזם חדש לעידוד פעילים ומשפחותיהם לעריכת סעודות שבת ביתיות וחוויות המיועדות לקירוב יהודים שאינם-דתיים ומסורתיים לחיי תורה ומצוות.

במסגרת המיזם, פעילים שיעמדו בקריטריונים ויעבירו דו"חות מסודרים, יזכו למענק חודשי של 1,200 ₪ כהשתתפות בעלויות האירוח במהלך שנת תשע"ו.

הקריטריונים:

אירוח של מינימום 10 אורחים שאינם-דתיים או מסורתיים

קיומם של סעודות השבת לאירוח לפחות פעמיים בחודש

הסעודות יתקיימו בעיר תל-אביב, בבתים פרטיים

הסעודות יתקיימו במטרה לקרב לחיי תורה ומצוות, ולא מסיבות הומניטאריות או חברתיות

על הסעודות להיות עשירות בתכנים, דברי תורה, סיפורים וניגונים

ממשתתפי הסעודות לא יגבה תשלום

הקרן לזהות יהודית בקרב צעירים בישראל

סעודות שבת קודש תל-אביב

ההרשמה למיזם תתקיים באמצעות המייל בלבד עד לראש-חודש אלול תשע"ה. הפעילים שימצאו מתאימים יוזמנו למפגש עם ועדת הקרן. מספר הזכאים מוגבל. תחילת המיזם אי"ה מראש-השנה תשע"ו.

Jew.Zehut@gmail.com